

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (първи състав)

14 юни 2012 година*

„Директива 93/13/ЕИО — Потребителски договори — Неравноправна клауза за мораторни лихви — Заповедно производство — Правомощия на националния съд“

По дело C-618/10

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Audiencia Provincial de Barcelona (Испания) с акт от 29 ноември 2010 г., постъпил в Съда на 29 декември 2010 г., в рамките на производство по дело

Banco Español de Crédito SA

срещу

Joaquín Calderón Camino,

СЪДЪТ (първи състав),

състоящ се от: г-н А. Tizzano (докладчик), председател на състав, г-н М. Safjan, г-н М. Pešič, г-н Е. Levits и г-жа М. Berger, съдии,

генерален адвокат: г-жа V. Trstenjak,

секретар: г-жа М. Ferreira, главен администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 1 декември 2011 г.,

като има предвид становищата, представени:

- за Banco Español de Crédito SA, от г-жа А. Herrador Muñoz, г-жа V. Betancor Sánchez и г-н R. Rivero Sáez, abogados,
- за испанското правителство, от г-жа S. Centeno Huerta, в качеството на представител,
- за германското правителство, от г-жа J. Kemper и г-н Т. Henze, в качеството на представители,
- за Европейската комисия, от г-жа М. Owsiany-Nomung и г-н Е. Gippini Fournier, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 14 февруари 2012 г.,

постанови настоящото

* Език на производството: испански.

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на:
 - член 6, параграф 1 от Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 5 април 1993 година относно неравноправните клаузи в потребителските договори (ОВ L 95, стр. 29; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 2, стр. 273),
 - член 2 от Директива 2009/22/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009 година относно исковете за преустановяване на нарушения с цел защита на интересите на потребителите (ОВ L 110, стр. 30),
 - разпоредбите на Регламент (ЕО) № 1896/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 година за създаване на процедура за европейска заповед за плащане (ОВ L 399, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 9, стр. 108),
 - член 5, параграф 1, букви л) и м), членове 6 и 7 и член 10, параграф 2, буква л) от Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2008 година относно договорите за потребителски кредити и за отмяна на Директива 87/102/ЕИО на Съвета (ОВ L 133, стр. 66 и поправки в ОВ L 207, 2009 г., стр. 14, ОВ L 199, 2010 г., стр. 40 и ОВ L 234, 2011 г., стр. 46), и
 - член 11, параграф 2 от Директива 2005/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 май 2005 година относно нелоялни търговски практики от страна на търговци към потребители на вътрешния пазар и изменение на Директива 84/450/ЕИО на Съвета, Директиви 97/7/ЕО, 98/27/ЕО и 2002/65/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, и Регламент (ЕО) № 2006/2004 на Европейския парламент и на Съвета („Директива за нелоялни търговски практики“) (ОВ L 149, стр. 22; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 14, стр. 260).
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между Banco Español de Crédito SA (наричана по-нататък „Banesto“) и г-н Calderón Camino във връзка със заплащането на дължими суми по сключения между тях договор за потребителски кредит.

Правна уредба

Правна уредба на Съюза

Директива 87/102/ЕИО

- 3 Член 6 от Директива 87/102/ЕИО на Съвета от 22 декември 1986 година за сближаване на законовите, подзаконовите и административните разпоредби на държавите членки относно потребителския кредит (ОВ L 42, 1987 г., стр. 48; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 1, стр. 252) предвижда:

„1. Независимо от изключението, предвидено в член 2, параграф 1, буква д), когато има договор между кредитна или финансова институция и потребител за отпускането на кредит под формата на авансово плащане по текуща сметка, различна от сметките, свързани с кредитна карта, потребителят е информиран по време или преди сключването на договора:

- за горната граница на кредита, ако има такава,
- за годишния лихвен процент и разноските, приложими от момента на сключването на договора, и условията, при които те могат да бъдат променени,

— за процедурата по прекратяване на договора.

Тази информация се потвърждава писмено.

2. Освен това през времетраенето на договора потребителят е информиран за всяка промяна на годишния лихвен процент или на съответните разноси в момента, в който настъп[и]. Такава информация може да бъде дадена в извлечение по сметка или по какъвто и да е друг начин, приемлив за държавите членки.

3. В държави членки, където мълчаливо приетото превишаване наличността по разплащателна сметка (овърдрафт) е допустимо, съответните държави членки гарантират, че потребителят е информиран за годишния лихвен процент и приложимите разноси и за всички промени в тях, когато превишаването наличността по разплащателната сметка (овърдрафт) продължи над три месеца“.

4 Съгласно член 7 от тази директива:

„В случая на кредит, отпуснат за придобиването на стоки, държавите членки определят условията, при които стоките могат да бъдат върнати, по-специално ако потребителят не е дал съгласието си. Освен това те следят за това, когато кредиторът си възстанови владението върху стоките, балансът между страните да бъде направен така, че връщането на вещта на собственика ѝ да не доведе до неоснователно обогатяване“.

Директива 93/13

5 Дванадесето съображение от Директива 93/13 гласи:

„като има предвид, че при настоящото си състояние националните законодателства допускат само частична хармонизация; като има предвид, че по-специално в настоящата директива се разглеждат само условия, които не се договарят индивидуално; като има предвид, че държавите членки следва да имат възможността с оглед на Договора да предоставят на потребителите по-голяма степен на защита чрез разпоредби в националното си законодателство, които са по-строги от тези в настоящата директива“.

6 Двадесет и първо съображение от тази директива гласи:

„като има предвид, че държавите членки следва да предвидят мерки с цел да се избегнат неравноправни клаузи в договори, сключвани между потребители от една страна, и търговци и доставчици, а при наличие на такива клаузи, те да не обвързват потребителя, като договорът продължава да бъде в сила за страните по останалите клаузи, когато може да се изпълнява и без [...] неравноправните клаузи“.

7 В двадесет и четвърто съображение от същата директива се уточнява:

„като има предвид, че съдилищата и административните органи на държавите членки трябва да разполагат с адекватни и ефективни средства да наложат преустановяването на включването на неравноправни клаузи в потребителски договори“.

8 Съгласно член 6 от Директива 93/13:

„1. Държавите членки определят изискването, включените неравноправни клаузи в договори между потребители и продавачи или доставчици да не са обвързващи за потребителя, при условията на тяхното национално право, и че договорът продължава да действа за страните по останалите условия, когато може да се изпълнява и без неравноправните клаузи.

2. Държавите членки предприемат необходимите мерки с цел потребителите да не бъдат лишени от защитата, предоставена им от настоящата директива, поради избор на правото на трета страна, като приложимо право по договора, ако последният е непосредствено свързан с територията на държавите членки“.

9 Член 7, параграф 1 от посочената директива гласи:

„Държавите членки [гарантират], че в интерес на потребителите и конкурентите, съще[с]твуват подходящи и ефективни мерки за предотвратяване на употребата на неравноправни клаузи в договори, сключени между потребители и продавачи или доставчици“.

10 Член 8 от същата директива предвижда:

„Държавите членки могат да приемат или да запазят в сила по-строгите действащи разпоредби, които са в съответствие с Договора [за ЕО], в областта на настоящата директива, с цел да осигурят максимална степен на защита за потребителите“.

Директива 2005/29

11 Член 11, параграфи 1 и 2 от Директива 2005/29 предвижда:

„1. Държавите членки осигуряват достатъчни и резултатни средства за борба срещу нелоялни търговски практики, с оглед постигане на съответствие с разпоредбите на настоящата директива в интерес на потребителите.

[...]

2. Съгласно разпоредбата на параграф 1, държавите членки предоставят на съдилищата или административните органи правомощия, когато те считат, че е необходимо, ръководейки се от интересите на всички страни, и по-специално от този на обществото:

а) да разпоредят прекратяване на, или да започнат съдопроизводство за прекратяване на нелоялни търговски практики;

или

б) ако нелоялната търговска практика все още не е осъществена, но е предстояща, да разпоредят забраната на практиката, или да започнат съдопроизводство за постановяване на забрана,

дори без доказване за действителни вреди, или умисъл или небрежност от страна на търговеца.

Държавите членки също така издават разпоредби, които предвиждат възможност за привеждане в изпълнение при ускорена процедура на мерките[,] предвидени в първа алинея:

— било то с временно действие,

— или с окончателно действие,

като всяка държава членка сама решава коя от двете възможности да избере.

[...]“.

Регламент № 1896/2006

12 В съображение 10 от Регламент № 1896/2006 се пояснява:

„Създадената с настоящия регламент процедура следва да послужи като допълнително и факултативно средство за ищеца, който е свободен да прибегне до процедурата, предвидена в националното законодателство. Съответно настоящият регламент нито замества, нито хармонизира съществуващите механизми за събиране по съдебен ред на безспорни вземания по националното законодателство“.

13 Член 1 от Регламент № 1896/2006 предвижда:

„1. Целта на настоящия регламент е:

а) да опрости, ускори и намали разходите за съдебни спорове по трансгранични дела, свързани с безспорни парични вземания, чрез създаването на европейска заповед за плащане;

и

б) да позволи свободното обращение на европейски заповеди за плащане в държавите членки чрез определянето на минимални стандарти, спазването на които премахва необходимостта от каквото и да е междинно производство в държавата членка по привеждане в изпълнение преди признаването и привеждането в изпълнение.

2. Настоящият регламент не възпрепятства ищец да предяви иск по смисъла на член 4, като използва друга процедура, която съществува по законодателството на държава членка или по правото на Общността“.

Директива 2008/48

14 Член 1 от Директива 2008/48 гласи:

„Целта на настоящата директива е да хармонизира някои аспекти на законите, подзаконовите актове и административните процедури на държавите членки, отнасящи се до договорите за потребителски кредит“.

15 Съгласно член 5, параграф 1 от посочената директива:

„Достатъчно време преди потребителят да бъде обвързан с договор или предложение за кредит, кредиторът и, ако е приложимо, кредитният посредник въз основа на предложените от кредитора условия по кредита, както и, ако е приложимо, на изразените предпочитания и предоставената от потребителя информация предоставя на потребителя информацията, необходима за сравняване на различните предложения за сключване на договор и вземането на информирано решение за сключване на договор за кредит. [...]

Тази информация посочва:

[...]

л) лихвения процент за забавени плащания, механизмите за регулирането [му] и, когато е приложимо, разходите, дължими за просрочие;

м) предупреждение относно последиците от пропуснати вноски;

[...]“.

16 Член 10, параграф 2 от същата директива гласи:

„Договорът за кредит посочва по ясен и кратък начин:

[...]

а) лихвения процент за просрочени плащания, приложим към момента на сключването на договора за кредит, механизмите за регулирането му и, когато е приложимо, всякакви плащания, които се дължат за просрочие;

[...]“.

Директива 2009/22

17 Член 1, параграф 1 от Директива 2009/22 предвижда:

„Целта на настоящата директива е да сближи законовите, подзаконовите и административните разпоредби на държавите членки по отношение на посочените в член 2 искиове за преустановяване на нарушения, целящи защита на колективните интереси на потребителите, посочени в директивите, изброени в приложение I, с оглед осигуряване безпрепятственото функциониране на вътрешния пазар“.

18 Съгласно член 2 от посочената директива:

„1. Държавите членки определят съдилищата или административните органи, компетентни да се произнасят в производствата, образувани по инициатива на компетентните структури по смисъла на член 3, целящи:

а) преустановяване или забрана на всякакво нарушение, с необходимата грижа и при необходимост в рамките на бързо производство;

[...]

2. Настоящата директива не засяга разпоредбите на международното частно право относно приложимото право, което по принцип е правото на държавата членка, в която е извършено нарушението, или правото на държавата членка, в която са настъпили последиците от нарушението“.

Испанското право

19 В испанската правна система защитата на потребителите срещу неравноправни клаузи се осигурява на първо място с Общ закон 26/1984 за защита на потребителите и ползвателите (Ley General 26/1984 para la Defensa de los Consumidores y Usuarios) от 19 юли 1984 г. (BOE бр. 176, 24 юли 1984 г., стр. 21686, наричан по-нататък „Закон 26/1984“).

20 Закон 26/1984 е изменен със Закон 7/1998 за общите търговски условия (Ley 7/1998 sobre condiciones generales de la contratación) от 13 април 1998 г. (BOE бр. 89, 14 април 1998 г., стр. 12304), който транспонира Директива 93/13 в испанското вътрешно право.

21 Последно, с Кралски законодателен декрет 1/2007 за преработване на общия закон за защита на потребителите и ползвателите и на някои допълнителни закони (Real Decreto Legislativo 1/2007 por el que se aprueba el texto refundido de la Ley General para la Defensa de los Consumidores y

Usuarios y otras leyes complementarias) от 16 ноември 2007 г. (BOE бр. 287, 30 ноември 2007 г., стр. 49181, наричан по-нататък „Законодателен декрет 1/2007“) се приема кодифицираният текст на Закон 26/1984, изменен.

22 Съгласно член 83 от Законодателен декрет 1/2007:

„1. Неравноправните клаузи са нищожни по право и се считат за несъществуващи.

2. Засегнатата от нищожност част от договора се замества при спазване на предвиденото в член 1258 от Гражданския кодекс и на принципа на обективна добросъвестност.

За целта съдът, който прогласява посочените клаузи за нищожни, допълва договора и може да приспособи правата и задълженията на страните, в случай че договорът се запази, и последиците от неговото неприслагане при значително увреждане на потребителя и ползвателя.

Съдът може да постанови, че договорът не се прилага, само когато от клаузите, които продължават да действат, произтича противоречащо на справедливостта положение на страните, което не подлежи на саниране“.

23 Член 1258 от Гражданския кодекс гласи:

„Договорите се сключват с постигането на съгласие между страните и от този момент пораждат не само задължение за изпълнение на изрично договореното, но и всички последици, които по естеството си произтичат от изискването за добросъвестност, от обичаите в практиката и от закона“.

24 Що се отнася до заповедното производство, член 812, параграф 1 от Гражданскопроцесуалния закон (Ley de Enjuiciamiento Civil) в действащата му редакция към датата на образуване на производството, във връзка с което се води спорът пред националния съд, урежда въпросното производство, както следва:

„Изпълнение по реда на заповедното производство може да иска всяко лице, което има дължимо и изискуемо вземане за парични суми до 30 000 EUR, при условие че размерът на задължението е установен, както следва:

- 1) или с представянето на документи, подписани от длъжника или носещи негов печат, отпечатък, белег или какъвто и да е друг физически или електронен знак на длъжника, независимо от формата, вида или материалния носител на тези документи;
- 2) или с представянето на фактури, приемо-предавателни протоколи, удостоверения, телеграми, телефаксове или други документи, които, макар да се издават едностранно от кредитора, обикновено се използват за документиране на заеми и задължения при правоотношения от типа на тези между кредитор и длъжник.

[...]“.

25 Член 815, параграф 1 от Гражданскопроцесуалния закон е озаглавен „Допустимост на молбата и издаване на заповед за изпълнение“ и гласи:

„Ако приложените към молбата документи са от посочените в член 812, параграф 2 или съставляват косвено доказателство за вземането на молителя, потвърдено от съдържанието на молбата, секретарят издава заповед на длъжника да изпълни задължението си към молителя в двадесетдневен срок и да представи на съда доказателство за изпълнението или да се яви пред съда и чрез възражение да посочи накратко причините, поради които смята, че не дължи изцяло или отчасти исканата сума [...]“.

- 26 Член 818, параграф 1 от Гражданскопроцесуалния закон пък се отнася до възражението на длъжника и предвижда:

„Ако длъжникът подаде възражение в срок, спорът се решава окончателно по съответния ред, като постановеното съдебно решение има сила на пресъдено нещо“.

Спорът по главното производство и преюдициалните въпроси

- 27 На 28 май 2007 г. г-н Calderón Camino сключва с Banesto договор за заем в размер на 30 000,00 EUR (наричан по-нататък „спорният договор“), за да си купи автомобил за „нуждите на домакинството му“. Лихвата по заема е определена на 7,950 %, ГПР (годишният процент на разходите) — на 8,890 %, а лихвата за забава — на 29 %.
- 28 Независимо че падежът на заема е 5 юни 2014 г., Banesto приема, че той е настъпил преди тази дата, тъй като към септември 2008 г. все още не са били платени седем месечни погасителни вноски. Затова на 8 януари 2009 г. по реда на испанското право Banesto подава в Juzgado de Primera Instancia № 2 de Sabadell молба за издаване на заповед за изпълнение за сумата от 29 381,95 EUR, която включва неплатените вноски заедно с договорните лихви и разноските.
- 29 На 21 януари 2010 г. Juzgado de Primera Instancia № 2 de Sabadell постановява определение, с което констатира, че спорният договор е договор с общи условия, сключен без действителна възможност за преговаряне и съдържащ определени от едната страна общи условия, и че същевременно мораторната лихва от 29 % е установена в напечатана разпоредба, която не се отличава от останалата част от текста по шрифта и големината на буквите, нито изисква специалното съгласие на потребителя.
- 30 При това положение, като взема предвид в частност лихвения процент Euribor („Euro interbank offered rate“) и лихвения процент на Европейската централна банка (ЕЦБ), както и обстоятелството, че установеният процент на мораторната лихва е с над 20 процентни пункта по-висок от този на лихвата по заема, Juzgado de Primera Instancia № 2 de Sabadell служебно обявява клаузата за мораторни лихви за нищожна по право, по съображение че е неравноправна, като се позовава на постоянната практика на Съда по този въпрос. Освен това тази юрисдикция определя мораторната лихва на 19 % въз основа на законния лихвен процент и процента на мораторните лихви по националните закони за бюджета в периода 1990—2008 г. и задължава Banesto да преизчисли лихвите за релевантния за делото период.
- 31 Banesto обжалва това определение пред Audiencia Provincial de Barcelona, като по същество поддържа, че на този етап от производството Juzgado de Primera Instancia № 2 de Sabadell не е можел нито да установява служебно нищожността на договорната клауза за мораторни лихви, която приема за неравноправна, нито да я изменя.
- 32 В акта за преюдициално запитване Audiencia Provincial de Barcelona на първо място посочва, че испанското законодателство в областта на защитата на интересите на потребителите и ползвателите не оправомощава съдилищата в заповедното производство да обявяват служебно и *in limine litis* нищожността на неравноправните клаузи, доколкото въпросът за правомерността им подлежи на решаване в производство по общия исков ред, каквото би могло да бъде образувано само ако длъжникът подаде възражение.
- 33 На второ място, що се отнася до правото на Съюза, тази юрисдикция отбелязва, че наистина в практиката на Съда член 6, параграф 1 от Директива 93/13 се тълкува в смисъл, че националните съдилища са длъжни да обявяват служебно неравноправните клаузи за нищожни и неприложими дори когато страните по договора изобщо не са направили такова искане.

- 34 Въпреки това според запитващата юрисдикция Регламент № 1896/2006, който урежда именно заповедта за плащане на равнището на Европейския съюз, не въвежда механизъм за служебното разглеждане *in limine litis* на неравноправните клаузи, а само предвижда поредица от изисквания и сведения, които да се предоставят на потребителите.
- 35 Освен това нито Директива 2008/48 за договорите за потребителски кредит, нито Директива 2009/22 за исковете за преустановяване на нарушения с цел защита на интересите на потребителите предвиждат процесуални механизми, които да задължават националните юрисдикции да обявяват служебно нищожността на клаузи като съдържащата се в спорния договор.
- 36 Накрая, дори практиката за включване на клауза за мораторни лихви в текста на договор между търговец и потребител да се приеме за „нелоялна“ по смисъла на Директива 2005/29, националните юрисдикции при всички случаи нямат правомощието да преценяват служебно дали практиката е нелоялна, тъй като Закон 29/2009 за изменение на законовия режим на нелоялната конкуренция и на рекламата с цел по-добра защита на интересите на потребителите и ползвателите (*Ley 29/2009 por la que se modifica el régimen legal de la competencia desleal y de la publicidad para la mejora de la protección de los consumidores y usuarios*) от 30 декември 2009 г. (BOE бр. 315, 31 декември 2009 г., стр. 112039) не транспонира в испанското право член 11, параграф 2 от тази директива.
- 37 При тези обстоятелства, тъй като има съмнения относно правилното тълкуване на правото на Съюза, Audiencia Provincial de Barcelona решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

- „1) Противоречи ли на общностното право, и по-специално на правото на потребителите и ползвателите, национален съдебен орган да не се произнесе служебно *ab limine litis* и на който и да е етап от производството относно нищожността и необходимостта от заместване с друга на клауза за мораторни лихви (в размер на 29 % в настоящия случай) в договор за потребителски кредит? Може ли съдът, без да нарушава правата на потребителя, [признати] от общностната правна уредба, да предпочете да отложи възможния анализ на такава клауза до отправянето на искане от длъжника (чрез съответното процесуално възражение)?
- 2) За целта какво трябва да е съобразеното тълкуване на член 83 от [Законодателен декрет 1/2007] [...] в светлината на член 6, параграф 1 от Директива 93/13[...] и член 2 от Директива 2009/22[...]? За целта какъв е обхватът на предвиденото в член 6, параграф 1 от Директива 93/13[...], че неравноправните клаузи „не са обвързващи за потребителя“?
- 3) Възможно ли е да се изключи служебният контрол *ab limine litis*, когато молителят ясно посочва в молбата вида на мораторната лихва, размера на дълга, включващ главница и лихви, наказателните неустойки по договора и разноските, вида на лихвата и периода, за който се претендират посочените лихви (или се позовава на служебно добавяне към главницата на законна лихва съгласно правото на държавата членка по произход), основанието на молбата, включително обстоятелства като основанието на дълга и претендираните лихви, и се уточнява дали става въпрос за законна, договорна, капитализирана лихва или лихва по заем, дали е изчислена от молителя и процентът, който се прибавя към основния лихвен процент на Централната банка, както е по [Регламент № 1896/2006] за създаване на процедура за европейска заповед за плащане?
- 4) Задължават ли при липса на транспониране член 5, букви л) и м), член 6 и член 10, буква л) от Директива 2008/48[...] — като говорят за „механизмите за регулирането му“ — финансовата институция специално да посочи и открий ясно и отделно (а не в корпуса на текста без каквото и да е обособяване) като „преддоговорна информация“ вида на лихвата

за забава в случай на неплащане и елементите, които се взимат предвид при определянето ѝ (финансови разходи, разходи за събиране...), както и да включи предупреждение за последиците във връзка с елементите, отнасящи се до разходите?

- 5) Включва ли член 6, параграф 2 от Директива 2008/48[...] задължение да се съобщи, че кредитът или заемът е станал предсрочно изискуем, което води до начисляване на мораторна лихва? Приложим ли е принципът на забрана на неоснователното обогатяване по член 7 от Директива 2008/48..., когато кредитната институция иска да получи не само възстановяване на стоката (главницата на заема), а и прилагане на особено високи лихви за забава?
- 6) Може ли съдът, при липса на транспониране и в светлината на член 11, параграф 2 от Директива 2005/29..., служебно да разгледа като нелоялна практиката за включване в текста на договора на клауза за мораторни лихви?“.

По преюдициалните въпроси

По първия въпрос

- 38 С първия си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали Директива 93/13 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска правна уредба на държава членка като разглежданата в главното производство, която не дава възможност на съда в заповедното производство да преценява служебно *in limine litis* или на който и да е друг етап от производството неравноправния характер на клауза за мораторни лихви в договор между продавач или доставчик и потребител, ако последният не подаде възражение.
- 39 За да се отговори на този въпрос, най-напред следва да се припомни, че въведената с Директива 93/13 система на защита се основава на идеята, че потребителят е в положение на по-слаба страна спрямо продавача или доставчика от гледна точка както на преговорните си възможности, така и на степента си на информираност, като това го принуждава да приема предварително установените от продавача или доставчика условия, без да може да повлияе на съдържанието им (Решение от 27 юни 2000 г. по дело *Océano Grupo Editorial и Salvat Editores*, C-240/98-C-244/98, Recueil, стр. I-4941, точка 25, Решение от 26 октомври 2006 г. по дело *Mostaza Claro*, C-168/05, Recueil, стр. I-10421, точка 25, както и Решение от 6 октомври 2009 г. по дело *Asturcom Telecomunicaciones*, C-40/08, Сборник, стр. I-9579, точка 29).
- 40 С оглед на това положение на по-слаба страна член 6, параграф 1 от посочената директива предвижда, че неравноправните клаузи не са обвързващи за потребителя. Както е видно от съдебната практика, става въпрос за императивна разпоредба, с която се цели замяната на формалното равновесие, което договарят установява между правата и задълженията на съдоговорителите, с действително равновесие, което може да възстанови равенството между тях (вж. Решение по дело *Mostaza Claro*, посочено по-горе, точка 36, Решение по дело *Asturcom Telecomunicaciones*, посочено по-горе, точка 30, Решение от 9 ноември 2010 г. по дело *VB Pénzügyi Lízing*, C-137/08, Сборник, стр. I-10847, точка 47 и Решение от 15 март 2012 г. по дело *Pereničová и Perenič*, C-453/10, точка 28).
- 41 За да се осигури защитата, която се цели с Директива 93/13, Съдът многократно е подчертавал, че неравноправното положение на потребителя спрямо продавача или доставчика може да се компенсира само с положителна и външна по отношение на самите страни по договора намеса (вж. Решение по дело *Océano Grupo Editorial и Salvat Editores*, посочено по-горе, точка 27, Решение по дело *Mostaza Claro*, посочено по-горе, точка 26, Решение по дело *Asturcom Telecomunicaciones*, посочено по-горе, точка 31 и Решение по дело *VB Pénzügyi Lízing*, посочено по-горе, точка 48).

- 42 Именно с оглед на тези принципи Съдът е постановил, че националният съд е длъжен служебно да преценява неравноправния характер на договорните клаузи, попадащи в приложното поле на Директива 93/13, и по този начин да компенсират неравнопоставеността, съществуваща между потребителя и продавача или доставчика (вж. в този смисъл Решение по дело *Mostaza Claro*, посочено по-горе, точка 38, Решение от 4 юни 2009 г. по дело *Pannon GSM*, C-243/08, Сборник, стр. I-4713, точка 31, Решение по дело *Asturcom Telecomunicaciones*, посочено по-горе, точка 32 и Решение по дело *VB Pénzügyi Lízing*, посочено по-горе, точка 49).
- 43 Ето защо ролята, възложена на националния съд от правото на Съюза в разглежданата област, не се ограничава само до правото да се произнесе относно евентуално неравноправния характер на договорна клауза, а също включва задължението служебно да разгледа този въпрос, когато са налице необходимите за това правни и фактически обстоятелства (вж. Решение по дело *Pannon GSM*, посочено по-горе, точка 32).
- 44 В това отношение в отговор на преюдициално запитване, отправено от национална юрисдикция, която се произнася в състезателно производство, образувано след възражение на потребител срещу заповед за изпълнение, Съдът постановява, че тази юрисдикция трябва служебно да събере доказателства, за да установи дали клаузата, с която се възлага изключителна териториална компетентност и която е включена в договор между продавач или доставчик и потребител, попада в приложното поле на Директива 93/13, и ако е така, да прецени служебно евентуалния неравноправен характер на тази клауза (Решение по дело *VB Pénzügyi Lízing*, посочено по-горе, точка 56).
- 45 Въпреки това настоящият случай се различава от тези, във връзка с които са постановени посочените по-горе решения по дело *Pannon GSM* и по дело *VB Pénzügyi Lízing*, по обстоятелството, че тук трябва да се определят задачите на националния съд по Директива 93/13 в заповедното производство, още преди потребителят да подаде възражение.
- 46 В това отношение следва да се констатира, че при липсата на хармонизация на националните механизми за събиране на безспорни вземания правилата за провеждането на националните заповедни производства се уреждат във вътрешното право на държавите членки въз основа на принципа на процесуалната им автономия, но при условие тези правила да не са по-неблагоприятни от правилата, които уреждат подобни вътрешни положения (принцип на еквивалентност), нито да правят практически невъзможно или прекомерно трудно упражняването на правата, предоставени на потребителите от правото на Съюза (принцип на ефективност) (вж. в този смисъл Решение по дело *Mostaza Claro*, посочено по-горе, точка 24 и Решение по дело *Asturcom Telecomunicaciones*, посочено по-горе, точка 38).
- 47 Що се отнася до принципа на еквивалентност, следва да се отбележи, че Съдът не разполага с данни, които да пораждаат съмнения в съобразността на разглежданата в главното производство правна уредба с този принцип.
- 48 Всъщност от преписката по делото личи — но запитващата юрисдикция е компетентна да провери това, — че системата на испанския процес не допуска националният съд да преценява служебно в заповедното производство *in limine litis* или на който и да е друг етап от производството не само неравноправния характер на клаузите в договор между продавач или доставчик и потребител, ако последният не е подал възражение, но и противоречието на тези клаузи с националните норми от обществен ред.
- 49 Що се отнася до принципа на ефективност, следва да се припомни, че съгласно постоянната практика на Съда всеки случай, в който се поставя въпросът дали национална процесуална разпоредба прави невъзможно или прекомерно трудно прилагането на правото на Съюза, трябва да се анализира, като се държи сметка за мястото на тази разпоредба в цялото производство и за неговото развитие и особености пред различните национални инстанции (вж. Решение по дело *Asturcom Telecomunicaciones*, посочено по-горе, точка 39 и цитираната съдебна практика).

- 50 В случая от предоставените на Съда данни личи, че съгласно член 812 от Гражданскопроцесуалния закон по реда на заповедното производство може да се търси изпълнение на ликвидни, с настъпил падеж и изискуеми парични задължения до определен размер, възлизащ на 30 000 EUR към меродавния за главното производство момент.
- 51 За да се осигури опростен достъп на кредиторите до правосъдие и по-бързо провеждане на производството, същият член предвижда, че те трябва само да приложат към молбата си документи, доказващи съществуването на дълга, без да са длъжни да посочват ясно процента на мораторната лихва, точния срок, за който ще се начислява, или съотношението на този процент спрямо законния лихвен процент във вътрешното право или спрямо лихвения процент на Европейската централна банка.
- 52 В този смисъл съгласно член 815, параграф 1 и член 818, параграф 1 от Гражданскопроцесуалния закон, когато разглежда молба за издаване на заповед за изпълнение, националният съд е компетентен само да провери дали са налице процесуалните предпоставки за образуването на това производство и при наличието им е длъжен да уважи подадената пред него молба и да издаде заповед за изпълнение, без да може да разглежда — *in limine litis* или на който и да е друг етап от производството — основателността на молбата предвид сведенията, с които разполага, освен ако длъжникът откаже да плати задължението си или подаде възражение в двадесетдневен срок, считано от датата, на която му е връчена заповедта за изпълнение. Възражението задължително се подава чрез адвокат, ако материалният интерес по делото е над посочения в закона размер, който към меродавния за главното производство момент е бил 900 EUR.
- 53 При това положение обаче следва да се констатира, че подобна процесуална уредба, която не дава възможност на съда в заповедното производство, макар да е установил наличието на всички необходими за това правни и фактически обстоятелства, да преценява служебно *in limine litis* или на който и да е друг етап от производството неравноправния характер на клаузите в договор между продавач или доставчик и потребител, ако последният не подаде възражение, може да накърни ефективността на защитата, която Директива 93/13 цели да установи (вж. в този смисъл Решение от 21 ноември 2002 г. по дело *Cofidis*, C-473/00, *Recueil*, стр. I-10875, точка 35).
- 54 Всъщност предвид цялата система, развитието и особеностите на заповедното производство, описано в точки 50—52 от настоящото решение, има немалък риск съответните потребители да не подадат изискваното възражение било поради твърде краткия срок, предвиден за тази цел, било защото може да се откажат да бранят правата си предвид разходите, които евентуалното исково производство би създавало над размера на оспорваното задължение, било защото не знаят правата си или не осъзнават обема им, или пък поради ограниченото съдържание на подадената от продавача или доставчика молба за издаване на заповед за изпълнение и съответно поради непълнотата на сведенията, с които разполагат.
- 55 В този смисъл за продавача или доставчика би било достатъчно да подаде молба за издаване на заповед за изпълнение вместо иск по общия граждански ред, за да лиши потребителя от предимствата на защитата, която Директива 93/13 цели да установи, което е и в разрез със съдебната практика на Съда, съгласно която специфичните характеристики на съдебното производство между продавача или доставчика и потребителя, което протича съгласно националното право, не могат да представляват фактор, който би могъл да засегне правната защита, от която се ползва потребителят по силата на разпоредбите на тази директива (Решение по дело *Rannon GSM*, посочено по-горе, точка 34).
- 56 При тези условия следва да се констатира, че разглежданата в главното производство испанска правна уредба видимо не е съобразена с принципа на ефективност, доколкото в производствата, образувани по искане на продавачи или доставчици и с ответници потребители, прави невъзможно или прекомерно трудно прилагането на защитата, която Директива 93/13 е предназначена да осигури на потребителите.

57 С оглед на тези съображения на първия въпрос следва да се отговори, че Директива 93/13 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска правна уредба на държава членка като разглежданата в главното производство, която не дава възможност на съда в заповедното производство, макар да е установил наличието на всички необходими за това правни и фактически обстоятелства, да преценява служебно *in limine litis* или на който и да е друг етап от производството неравноправния характер на клауза за мораторни лихви в договор между продавач или доставчик и потребител, ако последният не подаде възражение.

По втория въпрос

58 За да може тълкуването на правото на Съюза да е от полза за запитващата юрисдикция (вж. в този смисъл Решение от 16 декември 2008 г. по дело *Michaniki*, C-213/07, Сборник, стр. I-9999, точки 50 и 51), вторият въпрос следва да се схваща по същество в следния смисъл: дали член 2 от Директива 2009/22 и член 6, параграф 1 от Директива 93/13 допускат правна уредба на държава членка като предвидената в член 83 от Законодателен декрет 1/2007, която дава възможност на националния съд, когато констатира нищожността на неравноправна клауза в договор между продавач или доставчик и потребител, да допълни договора, като измени съдържанието на тази клауза.

59 В това отношение е важно в самото начало да се отбележи, че делото пред националния съд е образувано по молба на една от страните по договора, подадена по реда на заповедното производство, а не се води по иск за преустановяване на нарушение, предявен от „компетентна структура“ по смисъла на член 3 от Директива 2009/22.

60 Ето защо, доколкото последната директива не е приложима към спора в главното производство, не е необходимо Съдът да се произнася по тълкуването на член 2 от нея.

61 При това положение, за да се отговори на поставения въпрос за последиците от обявяването на дадена договорна клауза за неравноправна, следва да се съобразят както буквата на член 6, параграф 1 от Директива 93/13, така и целите и общата структура на тази директива (вж. в този смисъл Решение от 3 септември 2009 г. по дело *АНР Manufacturing*, C-482/07, Сборник, стр. I-7295, точка 27 и Решение от 8 декември 2011 г. по дело *Merck Sharp & Dohme Corp.*, C-125/10, Сборник, стр. I-12987, точка 29).

62 Що се отнася до текста на посочения член 6, параграф 1, следва да се констатира, от една страна, че първата част от изречението на тази разпоредба признава известна свобода на действие на държавите членки при определянето на приложимия правен режим за неравноправните клаузи, но същевременно изрично ги задължава да предвидят, че посочените клаузи „не са обвързващи за потребителя“.

63 В този контекст Съдът по друг повод вече е тълкувал тази разпоредба в смисъл, че националните юрисдикции, които констатираат неравноправни договорни клаузи, са компетентни да изведат всички произтичащи от това последици съгласно националното право, така че тези клаузи да не са обвързващи за потребителя (вж. Решение по дело *Asturcom Telecomunicaciones*, посочено по-горе, точка 58, Определение от 16 ноември 2010 г. по дело *Rohotovost*, C-76/10, Сборник, стр. I-11557, точка 62 и Решение по дело *Pereničová* и *Perenič*, посочено по-горе, точка 30). Всъщност, както бе напомнено в точка 40 от настоящото решение, става въпрос за императивна разпоредба, чието предназначение е да замени формалното равновесие, което договарят установява между правата и задълженията на съдоговорителите, с действително равновесие, което може да възстанови равенството между тях.

- 64 От друга страна, следва да се отбележи, че законодателят на Съюза изрично е предвидил във втората част от изречението на член 6, параграф 1 от Директива 93/13, както и в двадесет и първо съображение от нея, че договорите между продавачи или доставчици и потребители продължават да действат за страните „по останалите условия“, когато може да се изпълняват „без неравноправните клаузи“.
- 65 Видно от текста на параграф 1 от този член 6, националните съдилища са длъжни само да не прилагат неравноправните договорни клаузи, така че те да нямат задължителна сила за потребителя, но не са овластени да изменят съдържанието им. Всъщност договорът трябва по принцип да продължи да действа без друго изменение освен произтичащото от премахването на неравноправните клаузи, доколкото съгласно нормите на вътрешното право съществува правна възможност така да се запази договорът.
- 66 Това тълкуване кореспондира и с целта и общата структура на Директива 93/13.
- 67 Всъщност съгласно постоянната практика на Съда тази директива в своята цялост представлява необходима мярка за осъществяване на поверените на Съюза задачи, и по-конкретно за повишаване на жизнения стандарт и на качеството на живот на цялата му територия (вж. Решение по дело *Mostaza Claro*, посочено по-горе, точка 37, Решение по дело *Pannon GSM*, посочено по-горе, точка 26 и Решение по дело *Asturcom Telecomunicaciones*, посочено по-горе, точка 51).
- 68 В този смисъл предвид естеството и значението на обществения интерес, на който се основава защитата, гарантирана на потребителите, които са в положение на по-слаба страна спрямо продавачите и доставчиците, Директива 93/13 задължава държавите членки да предвидят подходящи и ефективни мерки „за предотвратяване на употребата на неравноправни клаузи в договори, сключени между потребители и продавачи или доставчици“, както следва от член 7, параграф 1 във връзка с двадесет и четвърто съображение от тази директива.
- 69 При това положение обаче се налага изводът, че както посочва генералният адвокат в точки 86—88 от заключението си, ако на националния съд бъде позволено да изменя съдържанието на неравноправните клаузи в такива договори, подобно правомощие би могло да застраши постигането на дългосрочната цел на член 7 от Директива 93/13. Всъщност това правомощие би способствало за премахването на възпиращия ефект, който се упражнява върху продавачите и доставчиците чрез самото неприлагане на неравноправните клаузи спрямо потребителя (вж. в този смисъл Определение по дело *Pohotovost'*, посочено по-горе, точка 41 и цитираната съдебна практика), доколкото продавачите и доставчиците биха останали изкушени да използват посочените клаузи, ако знаят, че дори и въпросните клаузи да бъдат обявени за нищожни, договорът ще може да бъде допълнен в нужната степен от националния съд, така че да се съхранят интересите им.
- 70 Поради това, ако бъде признато на националния съд, подобно правомощие не би могло само по себе си да гарантира на потребителя също толкова ефикасна защита като произтичащата от неприлагането на неравноправните клаузи. Освен това въпросното правомощие не би могло и да намери основание в член 8 от Директива 93/13, който дава възможност на държавите членки да приемат или да запазят в сила по-строги разпоредби, които са в съответствие с правото на Съюза, в областта на действие на тази директива, с цел да осигурят максимална степен на защита за потребителите (вж. Решение от 3 юни 2010 г. по дело *Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Madrid*, C-484/08, Сборник, стр. I-4785, точки 28 и 29, както и Решение по дело *Pereničová и Perenič*, посочено по-горе, точка 34).
- 71 Ето защо от тези съображения следва, че член 6, параграф 1 от Директива 93/13 не може да се разбира като позволяващ на националния съд, ако констатира наличието на неравноправна клауза в договор между продавач или доставчик и потребител, да измени съдържанието на съответната клауза, вместо просто да не я приложи спрямо потребителя.

- 72 В това отношение запитващата юрисдикция следва да провери какви национални норми се прилагат към отнесения до нея спор и да използва всички свои правомощия, като вземе предвид цялото вътрешно право и като приложи признатите от последното методи за тълкуване, за да гарантира пълната ефективност на член 6, параграф 1 от Директива 93/13 и да реши спора съобразно целта на тази директива (вж. в този смисъл Решение от 24 януари 2012 г. по дело *Dominguez*, C-282/10, точка 27 и цитираната съдебна практика).
- 73 С оглед на изложеното по-горе на втория въпрос следва да се отговори, че член 6, параграф 1 от Директива 93/13 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска правна уредба на държава членка като член 83 от Законодателен декрет 1/2007, която дава възможност на националния съд, когато констатира нищожността на неравноправни клауза в договор между продавач или доставчик и потребител, да допълни договора, като измени съдържанието на тази клауза.

По третия, четвъртия, петия и шестия въпрос

- 74 С третия, четвъртия, петия и шестия си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество от Съда да установи, от една страна, какви са отговорностите на националните съдилища по Регламент № 1896/2006 и Директива 2005/29, когато упражняват контрол във връзка с договорна клауза за мораторни лихви като разглежданата в главното производство, и от друга страна, какви задължения носят финансовите институции при прилагането на мораторен лихвен процент по договори за кредит по смисъла на член 5, параграф 1, букви л) и м), членове 6 и 7 и член 10, параграф 2, буква л) от Директива 2008/48.
- 75 Кралство Испания и Европейската комисия поддържат, че тези въпроси са недопустими, доколкото правните норми на Съюза, до които се отнасят, не са приложими към спора в главното производство и съответно тълкуването им не би било от полза за запитващата юрисдикция при решаването на този спор.
- 76 В това отношение следва най-напред да се припомни, че съгласно постоянната съдебна практика в рамките на производството по член 267 ДФЕС, основано на ясно разделение на правомощията между националните юрисдикции и Съда, само националният съд е компетентен да установи и прецени фактите по спора в главното производство, както и да тълкува и прилага националното право. Също така само националният съд, който е сезиран със спора и трябва да понесе отговорността за последващото му съдебно решаване, може да прецени — предвид особеностите на делото — както необходимостта, така и релевантността на въпросите, които поставя на Съда. Следователно, щом поставените въпроси се отнасят до тълкуването на правото на Съюза, Съдът по принцип е длъжен да се произнесе (Решение от 12 април 2005 г. по дело *Keller*, C-145/03, *Recueil*, стр. I-2529, точка 33, Решение от 18 юли 2007 г. по дело *Lucchini*, C-119/05, *Сборник*, стр. I-6199, точка 43 и Решение от 11 септември 2008 г. по дело *Eckelkamp* и др., C-11/07, *Сборник*, стр. I-6845, точки 27 и 32).
- 77 В този смисъл Съдът може да не се произнесе по отправеното от национална юрисдикция преюдициално запитване само когато е очевидно, че исканото тълкуване на правото на Съюза няма никаква връзка с действителността или с предмета на спора в главното производство, когато проблемът е от хипотетично естество или още когато Съдът не разполага с необходимите данни от фактическа и правна страна, за да бъде полезен с отговора на поставените му въпроси (вж. по-специално Решение от 5 декември 2006 г. по дело *Cipolla* и др., C-94/04 и C-202/04, *Recueil*, стр. I-11421, точка 25, както и Решение от 1 юни 2010 г. по дело *Blanco Pérez* и *Chao Gómez*, C-570/07 и C-571/07, *Сборник*, стр. I-4629, точка 36).
- 78 Следва обаче да се констатира, че настоящият случай е именно такъв.

- 79 По-конкретно, що се отнася до третия въпрос, следва да се отбележи, че тълкуването на Регламент № 1896/2006 е напълно ирелевантно за целите на съдебното решение, което запитващата юрисдикция следва да постанови по отнесения до нея спор. Всъщност, от една страна, следва да се констатира, че видно от представените на Съда данни по делото, фактите по спора в главното производство не попадат в приложното поле на този регламент, който съгласно член 1, параграф 1 от него се отнася единствено до трансграничните дела, а остават само в обхвата на разпоредбите на Гражданскопроцесуалния закон. От друга страна, важно е да се уточни, че този регламент, както изрично следва от съображение 10 от него, нито замества, нито хармонизира съществуващите механизми за събиране по съдебен ред на безспорни вземания по националното законодателство.
- 80 Що се отнася до четвъртия въпрос, очевидно е, че разпоредбите на член 5, параграф 1, букви л) и м), член 6 и член 10, параграф 2, буква л) от Директива 2008/48, които запитващата юрисдикция иска да бъдат тълкувани, не се прилагат *ratione temporis* към спора в главното производство, доколкото същият се отнася до неточното, както се твърди, изпълнение от г-н Calderón Camino на договора за кредит, сключен между него и Banesto на 28 май 2007 г.
- 81 Всъщност по този въпрос е достатъчно да се отбележи, че съгласно членове 27, 29 и 31 от Директива 2008/48 същата влиза в сила на 11 юни 2008 г. и държавите членки е трябвало да приемат необходимите мерки, за да се съобразят с нея, до 11 юни 2010 г. — датата, считано от която се отменя Директива 87/102. Освен това член 30, параграф 1 от посочената директива изрично предвижда, че тя не се прилага за договори за кредит, сключени преди датата на влизане в сила на националните мерки по привеждане в изпълнение.
- 82 Що се отнася до петия въпрос, с който се иска да се установи, от една страна, дали член 6, параграф 2 от Директива 2008/48 задължава кредитната институция да уведоми длъжника, че кредитът или заемът е станал предсрочно изискуем, за да може да начисли мораторната лихва, и от друга страна, дали е възможно позоваване на принципната забрана на неоснователното обогатяване, закрепена в член 7 от същата директива, когато кредитната институция иска не само връщане на главницата, но и особено високи лихви за забава, най-напред е важно да се отбележи, че видно от представените на Съда данни по делото, в този въпрос запитващата юрисдикция в действителност е имала предвид съответните членове от Директива 87/102, доколкото само те имат отношение към предмета на въпроса.
- 83 Въпреки това, дори да се допусне, че това е същинското значение на петия въпрос (вж. в този смисъл Решение от 18 ноември 1999 г. по дело Teckal, C-107/98, Recueil, стр. I-8121, точки 34 и 39), следва да се констатира, че както посочва генералният адвокат в точки 99 и 100 от заключението си, нищо в акта за преюдициално запитване не сочи, че в спора в главното производство стои проблем във връзка със задължението на кредитора да информира предварително потребителя за всяка промяна на годишния лихвен процент или пък във връзка с връщане на вещь на кредитора, което би могло да доведе до неоснователното му обогатяване.
- 84 В този смисъл е очевидно, че петият въпрос е хипотетичен, доколкото тълкуването на посочените разпоредби на Директива 87/102 няма никаква връзка с предмета на спора в главното производство.
- 85 Що се отнася, последно, до шестия въпрос, с който се иска да се установи дали при липса на транспониране на Директива 2005/29 член 11, параграф 2 от нея трябва да се тълкува в смисъл, че националният съд може служебно да разгледа въпроса дали е лоялна практиката за включване в текста на договора на клауза за мораторни лихви, достатъчно е да се констатира, че както посочва и генералният адвокат в точка 106 от заключението си, нищо в акта за преюдициално запитване не сочи, че Juzgado de Primera Instancia № 2 de Sabadell, който с определението си отхвърля молбата за издаване на заповед за изпълнение, е квалифицирал

като нелоялна търговска практика по смисъла на Директива 2005/29 факта, че в сключения с г-н Calderón Camino договор за кредит Banesto е въвела клауза за мораторни лихви като разглежданата в главното производство.

- 86 Важно е също така да се констатира, че когато в акта за преюдициално запитване излага обяснителните си съображения по този въпрос, запитващата юрисдикция изрично говори за „евентуална нелоялна търговска практика на банковата институция“.
- 87 Ето защо е очевидно, че тълкуването на Директива 2005/29 би било чисто хипотетично предвид предмета на спора в главното производство. При това положение липсата на транспониране на тази директива също се явява ирелевантна за решаването на този спор.
- 88 Поради това въз основа на изложените по-горе съображения третият, четвъртият, петият и шестият от поставените от запитващата юрисдикция въпроси следва да се обявят за недопустими.

По съдебните разноски

- 89 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (първи състав) реши:

- 1) Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 5 април 1993 година относно неравноправните клаузи в потребителските договори трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска правна уредба на държава членка като разглежданата в главното производство, която не дава възможност на съда в заповедното производство, макар да е установил наличието на всички необходими за това правни и фактически обстоятелства, да преценява служебно *in limine litis* или на който и да е друг етап от производството неравноправния характер на клауза за мораторни лихви в договор между продавач или доставчик и потребител, ако последният не подаде възражение.
- 2) Член 6, параграф 1 от Директива 93/13 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска правна уредба на държава членка като член 83 от Кралски законодателен декрет 1/2007 от 16 ноември 2007 г. за преработване на общия закон за защита на потребителите и ползвателите и на някои допълнителни закони (*Real Decreto Legislativo 1/2007 por el que se aprueba el texto refundido de la Ley General para la Defensa de los Consumidores y Usuarios y otras leyes complementarias*), която дава възможност на националния съд, когато констатира нищожността на неравноправна клауза в договор между продавач или доставчик и потребител, да допълни договора, като измени съдържанието на тази клауза.

Подписи